

## **XXX. Kütüphane Haftası Açılış Konuşmaları**

### **D. Fikri Sağlar Kültür Bakanı**

Son yıllarda Kütüphane Haftası, insanlarımızın özgürce düşünebileceği, her türlü düşünceleri korkmadan ifade edebileceği, demokratik bir ortamda kutlanmaktadır. Yaklaşmamızın çıkış noktası; hiçbir yasak ve sınırlama olmaksızın, dilediği gibi bilgi edinebilen ve elbetteki dilediği bilgiye, kitaba özgürce ulaşabilen bir toplum yaratmaya yöneliktir.

Bu nedenle göreve geldiğimizde ilk iş olarak, depolarda hapsedilen kitapları kütüphanelere göndermekle işe başladık. Ve biz bu kitapları ülkemizin en ücra köşelerine, açmış olduğumuz kütüphanelerin raflarına ulaştırdık. 1991 yılında Türkiye'de Kültür Bakanlığı sadece 12 kütüphane açmıştı. O yılda gezici kütüphane sayımız 51 halk kütüphanesi sayımız ise 938'di. Oysa 1994 Mart ayı itibarıyla 78 gezici kütüphane ile birlikte kütüphane sayımız 1242'ye ulaşmıştır. Demek ki göreve geldiğimizden bu yana 253 kütüphane açmış olmaktadır.

1991 yılı yatırım programında 34 kütüphane binası yapımı yer almıştır. 7 kütüphane binasının yapımı tamamlanmış, 5 kütüphanenin ise hizmete açılışı gerçekleştirilmiştir.

1993 yılı yatırım programında 52 kütüphane binası yapımı yer almıştır. 11 kütüphane binasının yapımı tamamlanmış, 14 kütüphanenin ise hizmete açılışı gerçekleştirilmiştir.

1994 yılı yatırım programında 46 kütüphane binası yapımı yer almıştır: 2 kütüphane binasının yapımı tamamlanmış, 2 kütüphanenin ise hizmete açılışı gerçekleştirilmiştir. 15 kütüphane binasının bu yıl sonuna kadar yapımlarının tamamlanarak hizmete açılması planlanmıştır.

Ayrıca, yatırım programı yoluyla yaptırılan kütüphane binalarının yapımının uzun zaman alması ve maliyetinin yüksek olması nedeniyle Bakanlığımızca metropollerin gecekondular yerleşim bölgelerinde prefabrik Kültür ve Sanatevi yapımı projesi başlatılmıştır. Proje doğrultusunda geçtiğimiz günlerde Ankara-Mamak'ta ve İzmir-Buca'da iki kültür ve sanatevi hizmete açtık. 1994 yılı yatırım programında yer alan 3.000.000.000. TL bir ödenekle yeni prefabrik kültür ve sanatevi yapımı sağlanacaktır.

Bu kütüphanelerin açılışında yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde bulunuldu. Onlarla girdiğimiz işbirliği bize gösterdi ki, yerel yöneticiler kütüphane açma konusunda son derece içten ve bize destek vermekte kararlı görünüyorlar.

Asıl önemli olan kütüphane sayısının artmasından çok kütüphane koleksiyonlarının gerçekten halka ve insanlara yararlı olabilecek şekilde düzenlenmesidir. Biz bunu da gerçekleştirdik. Son iki yılda küphanelerimizde her görüşte kitaba yer vermekte ve demokratik toplum bilincinin halkımıza kazandırılmasına çalışılmaktadır. Okuyucuların istedikleri kitaba ulaşabilmeleri için Said-i Nursi'den Nazım Hikmet'e açılan bir yelpazede yer alan; ancak içerik açısından reklam ve ticari amacı ön planda tutmayan, toplumumuzun kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmasına yardımcı olan ve ulusal kültürümüzün temel eserleri ile demokrasi klasiklerinin tanıtılmasını sağlayan tüm eserler kütüphanelerimize kazandırılmaktadır.

Bakanlığımız "Yayın Seçme Kurulu"na 1993 yılında 2181 çeşitten 608.731 adet kitabın satın alınmasına karar verilmiştir. Ancak, kitap ve süreli yayın alımı için ayrılan ödeneğin tamamı (11.264.495.955.-TL) harcanarak, 1787 çeşitten 374.416 adet kitap satın alınmış ve kütüphanelere kazandırılmıştır.

Bakanlığımız "Yayın Seçme Kurulu"na, 1993 yılında 93 çeşit süreli yayına abone olunmasına karar verilmiştir. Ancak, söz konusu süreli yayınlardan 7 çeşidi, yayıncıları tarafından kütüphanelere gönderilmediğinden abonelikleri iptal edilmiştir. Bu nedenle, 1993 yılında 86 çeşit süreli yayının ödemesi yapılarak, kütüphanelere kazandırılmıştır. Ayrıca, 140 kütüphane adına Resmi Gazeteye abone olunmuştur. Süreli yayınlara yıllık ödenen 6.829.491.733.-TL'dir.

1993 yılında 150 kütüphane adına 7 çeşit, (Cumhuriyet Hürriyet, Milli-yet, Günaydın, Sabah, Tercüman ve Türkiye) 790 kütüphane adına, 2 çeşit günlük gazeteye abone olunmuş ve kütüphanelere 3.361.5630.000.-TL ödenek gönderilmiştir.

Yine Bakanlığımız Yayınlar Dairesi Başkanlığı ödeneğinden 36 çeşitten 20.200 adet kitap satın alınarak 641.690.000.-TL ödenmiştir. 1993 yılında Bakanlığımız bütçesinden kitap, gazete ve süreli yayın alımı için toplam ödenen 23.110.707.688.-TL'dir.

İllerde yerel koleksiyon oluşturulması ve yeni açılacak kütüphanelerin yayın ihtiyaçlarının giderilmesi için, kütüphanelere 1.013.500.000.-TL ödenek gönderilmiştir.

Yapılan araştırmalar sonucu kütüphanelere günlük gazete ve çok sayıda süreli yayın alınmasının okuyucu sayısını artırdığı belirlenmiştir. Ocak-Aralık 1993 tarihleri arasında gazete ve dergilerden 2.169.080 kişi yararlanmıştır.

1991 yılında halk kütüphanelerimizde 8.930.267; 1992 yılında;

9.419.007 kitap varken bu sayı 1993 yılında 9.817.668'e yükselmiştir. Bu kitaplardan yararlanan okuyucu sayısı 22.752.970'dir. Kayıtlı üye sayısı da 1993'te 962.647 olmuştur.

Ülkemiz çok zengin bir yazma eser koleksiyonuna sahiptir. Bakanlığımıza bağlı halk kütüphanelerinde 177.633 adet yazma eser bulunmaktadır. Bu eserler Milli Kütüphane, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi ve Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde toplanmaktadır.

Ayrıca yazma ve Arap harfli nadir basma eserlerimizde geçen zaman içinde oluşan yıpranma ve hasarın nedenleri, nasıl önlenebileceğini ve sağlıklı olarak gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için gereken ortam koşullarını araştırmak üzere İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi bünyesinde "Yazma ve Nadir Eserler Patolojisi ve restorasyon Araştırma Merkezi"; çeşitli nedenlerle yıpranmış, hasar görmüş eserlerin patoloji bilgisine sahip uzman kişilerce aslına uygun olarak onarılmasını sağlamak için de İstanbul Süleymaniye ve Konya Bölge Yazma Eserler kütüphaneleri içinde "Yazma ve Nadir Eserler Restorasyon Merkezleri" oluşturulmaktadır.

Bakanlığımızca bir yandan kütüphane hizmetlerinin niteliğini yükseltmeye ve kütüphanelerden yararlananların sayısını artırmaya çalışırken öte yandan çağdaş teknolojinin olanaklarını kullanıcılara sunma konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Mart 1994'te ODTÜ üzerinden Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Ağların Ağı (Network of Networks) olarak biline Internet'e bağlandı. 1993 sonu itibarıyla tüm dünyayı kapsayan 110 ülkeye dağılmış ve 2 milyon bilgisayarı birbirine bağlayan 12248 bilgisayar ağıının toplamıdır. Bu bağlantı sayesinde Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün bilgisayarından Internet üzerindeki 300 civarında kütüphane katologuna erişmek mümkündür.

Bakanlığımızı yeniden yapılandırmak istiyoruz. Onun için de insanlara eğitim veren önemli bir rehber olarak gördüğümüz kütüphanecilerin özlük haklarının düzenlenmesine çalışmaktayız. Ama ne yazık ki personel sıkıntımız var. Maliye Bakanlığı ve diğer kurumlarla bu yıl da geçmiş yıllarda olduğu gibi kadro konusunda amansız mücadele vermekteyiz. Büyük uğraşlarla ve harca-malarla açtığımız kütüphaneler kadrosuzluk nedeniyle görev yapamama tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Zannediyorum önümüzdeki zaman içerisinde söylediklerimiz anlaşılacak ve istediğimiz noktaya daha çabuk ulaşacağız.

XXX. Kütüphane Haftası'nı bu yılda geniş ve yoğun biçimde kutlayacağımızı anımsatarak hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum.